

Stan
rozwoju rolnictwa ekologicznego
w województwie świętokrzyskim
w latach 2015-2019

Marian Szalda

Modliszewice 2019

Po latach wzrostu, od 2013 roku liczba gospodarstw ekologicznych w Polsce spada. Z produkcji ekologicznej rezygnują najczęściej gospodarstwa, które nie produkowały z przeznaczeniem na rynek, a jedynie pobierały dopłaty do rolnictwa ekologicznego.

Na ogół rezygnowano z powodu braku dopłat do trwałych użytków zielonych i roślin pastewnych w gospodarstwach bez produkcji zwierzęcej oraz wprowadzenie dopłat tylko do sadów owocujących.

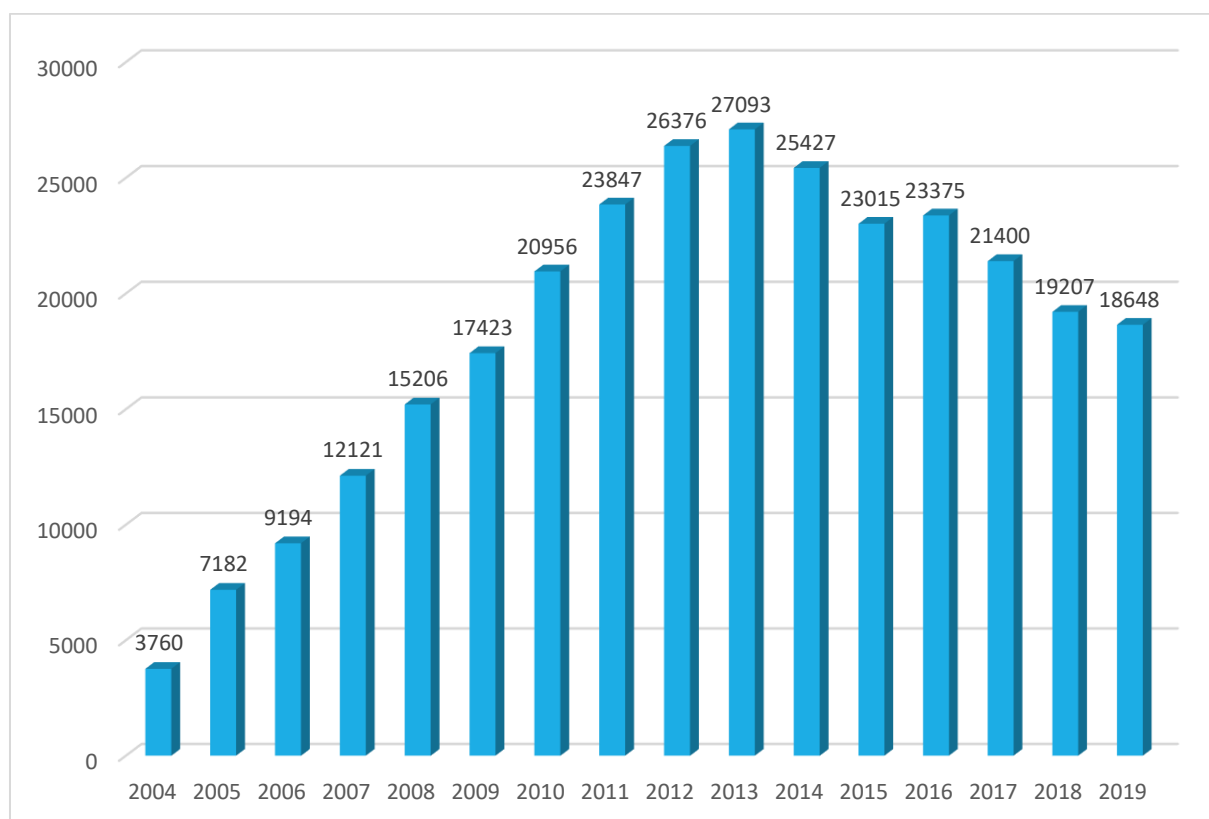
Ekologiczne gospodarstwa, które produkują i sprzedają ekożywność, umacniają swoją pozycję na szybko rosnącym rynku. W wielu takich gospodarstwach rolnictwem ekologicznym już zajmuje się już drugie pokolenie rolników.

Rolnikom potrzebne jest jednak wsparcie i szeroka edukacja konsumentów dotycząca zalet zdrowej żywności. Coraz większym problemem takich gospodarstw jest również brak pracowników, gdyż rolnictwo ekologiczne – w większym stopniu niż konwencjonalne – wymaga pracy ręcznej,

Stan rozwoju rolnictwa ekologicznego w Polsce

Liczba gospodarstw ekologicznych w Polsce maleje, za to nie zmienia się liczba producentów, którzy realnie produkują i dostarczają na rynek. Można nawet powiedzieć, że stają się bardziej wykwalifikowani, produkują coraz więcej. Ubywa natomiast gospodarstw, które nic nie produkują na rynek.

Rysunek 1. Liczba producentów ekologicznych w Polsce w latach 2004-2019

Według danych resortu rolnictwa, w latach 2003–2013 nastąpił w Polsce boom rolnictwa ekologicznego, a liczba takich gospodarstw zwiększyła się 11-krotnie (z 2,3 tys. do prawie 26,6 tys.). Obecnie natomiast ich liczba spada – w 2018 roku działalność w zakresie rolnictwa

ekologicznego prowadziło już 20,6 tys. podmiotów, w tym prawie 19,2 tys. rolników ekologicznych gospodarujących na powierzchni prawie 485 tys. ha.

W 2018 roku ubyło ponad 10 % gospodarstw ekologicznych w stosunku do roku 2017 i 16,6% w stosunku do roku 2015.

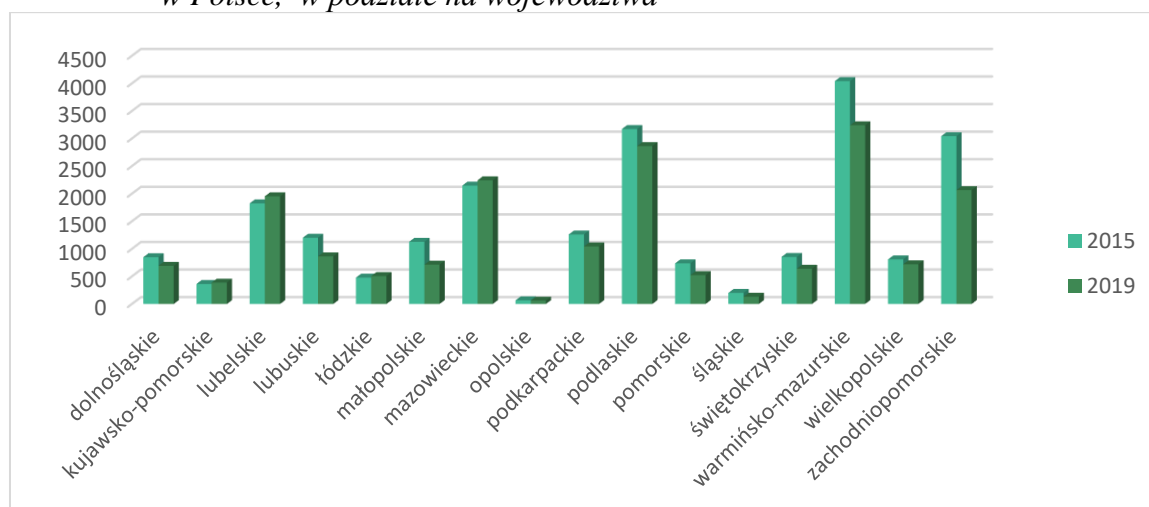
W 2019 roku liczba gospodarstw ekologicznych w dalszym ciągu spada.

Tabela 1. Liczba producentów ekologicznych, w latach 2015-2018 r. w Polsce, w podziale na województwa

Województwo	Liczba producentów ekologicznych			w tym					
				producenci ekologiczni prowadzący działalność w zakresie (szt.)					
				produkcji rolnej			pozostałe		
	2015	2018	2019	2015	2018	2019	2015	2018	2019
dolnośląskie	893	777	762	849	713	692	44	64	70
kujawsko-pomorskie	385	440	442	363	395	388	22	45	54
lubelskie	1896	2057	2064	1825	1948	1952	71	109	112
lubuskie	1214	899	888	1202	877	863	12	22	25
łódzkie	526	581	605	478	491	507	48	90	98
małopolskie	1195	892	846	1128	770	713	67	122	133
mazowieckie	2339	2648	2670	2147	2284	2243	192	364	427
opolskie	73	72	73	67	61	61	6	11	12
podkarpackie	1305	1185	1101	1261	1131	1044	44	54	57
podlaskie	3296	3022	2902	3173	2989	2864	123	33	38
pomorskie	772	606	595	737	540	524	35	66	71
śląskie	234	222	207	201	148	131	33	74	76
świętokrzyskie	872	717	683	853	680	640	19	37	43
warmińsko-mazurskie	4054	3420	3267	4041	3393	3241	13	27	26
wielkopolskie	889	905	924	809	727	720	80	178	204
zachodniopomorskie	3072	2106	2122	3043	2060	2065	29	46	57
Polska	23015	20549	20151	22177	19207	18648	838	1342	1 503

W 2019 roku najwięcej gospodarstw ekologicznych funkcjonowało w województwie warmińsko-mazurskim, podlaskimi, mazowieckim. Natomiast najmniej gospodarstw zajmowało się produkcją ekologiczną w województwie opolskim (67), śląskim (131), kujawsko-pomorskim (388) i łódzkim (491).

Rys.2. Liczba producentów ekologicznych w zakresie produkcji rolnej, w latach 2015-2019 w Polsce, w podziale na województwa

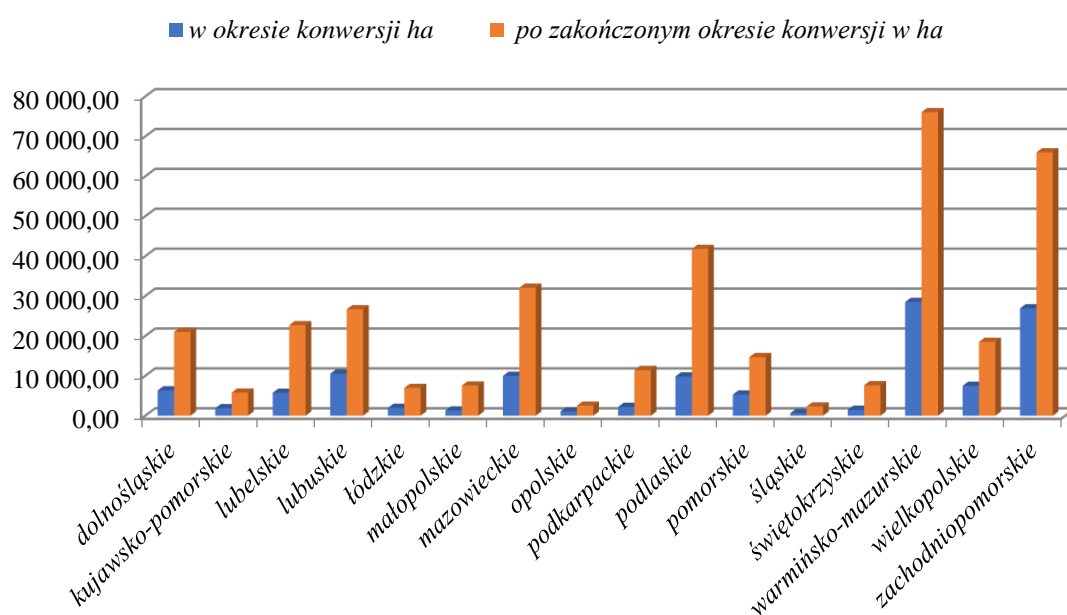

W 2019 roku w porównaniu do roku 2015 wzrosła ilość gospodarstw ekologicznych w województwie mazowieckim (wzrost o 137 gospodarstw ekologicznych), lubelskim (128), kujawsko-pomorskim (32) i łódzkim (13). W latach 2015-2018 największą dynamikę spadku ilości gospodarstw ekologicznych odnotowano w województwie zachodniopomorskim (38%) i małopolskim (32%) przy dynamice spadku ilości gospodarstw ekologicznych w Polsce 14%.

Tabela 2: Powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w Polsce w 2018 r. (od najmniejszego udziału)

Lp.	Województwo	Powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha			% udział województwa (Polska=100)
		w okresie konwersji	po zakończonym okresie konwersji	razem powierzchnia	
1	śląskie	650,23	2 301,06	2 951,29	0,6
2	opolskie	1 052,67	2 501,18	3 553,85	0,7
3	małopolskie	1 873,91	5 780,62	7 654,53	1,6
4	łódzkie	1 295,70	7 547,88	8 843,58	1,8
5	kujawsko-pomorskie	1 950,46	6 955,34	8 905,80	1,8
6	świętokrzyskie	1 469,03	7 618,06	9 087,09	1,9
7	podkarpackie	2 194,79	11 434,58	13 629,37	2,8
8	pomorskie	5 299,39	14 674,77	19 974,16	4,1
9	Lubelskie	7 492,58	18 501,40	25 993,98	5,4
10	dolnośląskie	6 355,21	21 002,28	27 357,49	5,6
11	wielkopolskie	5 745,76	22 681,88	28 427,64	5,9
12	podlaskie	10 523,47	26 651,42	37 174,89	7,7
13	mazowieckie	9 984,89	32 064,08	42 048,97	8,7
14	lubuskie	9 818,91	41 789,48	51 608,39	10,6
15	zachodniopomorskie	26 906,81	65 985,02	92 891,83	19,2
16	warmińsko-mazurskie	28 497,79	76 075,50	104 573,29	21,6
17	Polska	121 111,60	363 564,55	484 676,15	100,0

Rysunek 3: Powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w Polsce w 2018 r.

Powierzchnia użytków rolnych użytkowanych w systemie rolnictwa ekologicznego w 2018 roku wzrosła tylko w województwie opolskim, a największy spadek ponad 65 % zanotowano w województwie śląskim.

W 2018 roku w trzech województwach: lubuskim, zachodniopomorskim i warmińsko-mazurskim użytkowano ponad 51% ekologicznych użytków rolnych w Polsce.

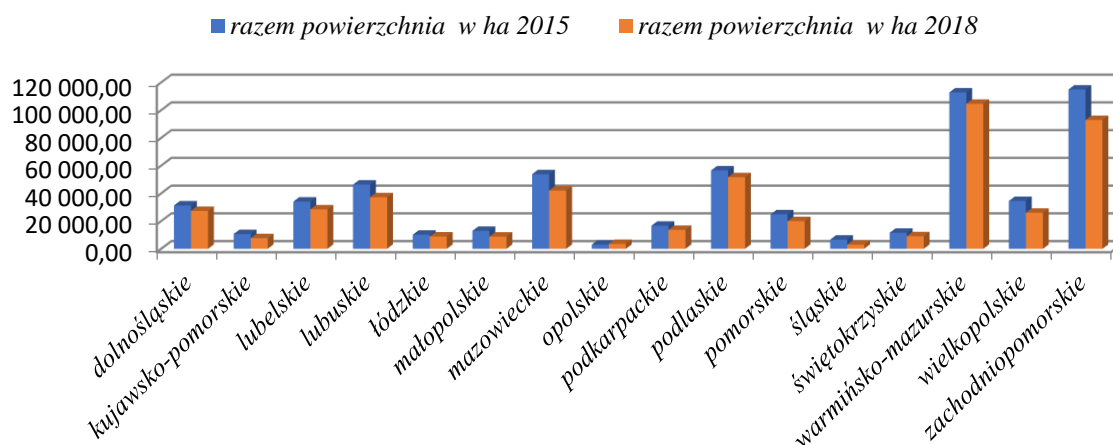
W 2015 r. powierzchnia użytków rolnych, na których prowadzona była produkcja ekologiczna, stanowiła około 4,0% wszystkich użytków rolnych w Polsce, a w 2018 r. udział ten wynosił około 3,4%.

Tabela 3: Powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w Polsce w latach 2015-2018 r.

Lp.	Województwo	Powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha						Dynamika wzrostu w % (2015 =100)
		w okresie konwersji		po zakończonym okresie konwersji		razem powierzchnia		
		2015	2018	2015	2018	2015	2018	
1	opolskie	808,1	1052,7	2234,0	2501,2	3042,2	3553,9	116,8
2	warmińsko-mazurskie	19819,3	28497,8	92948,6	76075,5	112767,9	104573,3	92,7
3	podlaskie	7975,3	9818,9	48553,5	41789,5	56528,8	51608,4	91,3
4	łódzkie	1720,8	1950,5	8436,6	6955,3	10157,4	8905,8	87,7
5	dolnośląskie	3638,5	6355,2	27621,7	21002,3	31260,2	27357,5	87,5
6	lubelskie	4465,6	5745,8	29585,8	22681,9	34051,4	28427,6	83,5
7	podkarpackie	2164,5	2194,8	14491,1	11434,6	16655,6	13629,4	81,8
8	zachodniopomorskie	11189,0	26906,8	103697,8	65985,0	114886,8	92891,8	80,9
9	pomorskie	2878,2	5299,4	21987,8	14674,8	24866,0	19974,2	80,3
10	lubuskie	7004,4	10523,5	39338,8	26651,4	46343,2	37174,9	80,2
11	świętokrzyskie	1001,3	1469,0	10596,9	7618,1	11598,2	9087,1	78,3
12	mazowieckie	8963,1	9984,9	44827,0	32064,1	53790,1	42049,0	78,2
13	wielkopolskie	3923,5	7492,6	30599,1	18501,4	34522,7	25994,0	75,3
14	kujawsko-pomorskie	1150,0	1873,9	9495,0	5780,6	10645,0	7654,5	71,9
15	małopolskie	1287,3	1295,7	11689,4	7547,9	12976,7	8843,6	68,1
16	śląskie	816,2	650,2	5821,9	2301,1	6638,1	2951,3	44,5
17	Polska	78805,1	121111,6	501924,9	363564,6	580730,0	484676,2	83,5
% udział w całkowitej powierzchni ekologicznych UR		13,57	24,99	86,43	75,01	100	100	

Przeciętne gospodarstwo ekologiczne w Polsce użytkowało nieco powyżej 25,2 ha UR tj. o 0,4 ha więcej niż w roku 2015. Wzrosła w porównaniu do roku 2015 roku powierzchnia przeciętnego gospodarstwa ekologicznego w województwie śląskim, pomorskim, lubuskim, małopolskim i dolnośląskim.

Rysunek 4: Powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w Polsce w latach 2015-2018 wg województw.

W 2018 roku największą powierzchnię ekologicznych użytków rolnych zajmowały rośliny z przeznaczeniem na paszę. Na drugim miejscu znajdowały się łąki i pastwiska oraz zboża. Malejąca liczba gospodarstw ekologicznych wynika po części z faktu, że niektóre z nich nie zajmują się produkcją z przeznaczeniem na rynek, a jedynie pobierają dopłaty. Z drugiej strony, w 2018 roku znacząco wzrosła liczba podmiotów przygotowujących produkty ekologiczne – ich liczba sięgnęła ponad 1100 (z czego 910 zajmowały się przetwórstwem).

Rosnąca świadomość konsumentów już od kilku lat znajduje odbicie w wynikach rynku. Badania pokazują, że produkty eko cieszą się w Polsce lawinowo rosnącą popularnością. Z branżowych prognoz wynika, że udział żywności ekologicznej w polskim rynku spożywczym kształtuje się na poziomie około 0,3 proc., ale do 2030 roku rynek ekożywności ma się rozwijać w tempie 20 proc. rocznie. Sprzyja temu m.in. wzrost zamożności Polaków. Z przeprowadzonego w 2017 roku badania IMAS („Żywność ekologiczna w Polsce”) wynika, że 24 proc. Polaków kupuje certyfikowane produkty ekologiczne co najmniej raz w tygodniu. Z drugiej strony konsumenci wciąż mają niewielką wiedzę m.in. na temat procesu produkcji oraz certyfikacji produktów eko i często mylnie używają zamiennie pojęć „zdrowa żywność” i „żywność ekologiczna”.

Przetwórnictwo ekologicznych produktów

Liczba **przetwórnictwa ekologicznego** w Polsce wzrosła w ciągu ostatniej dekady dziesięciokrotnie z 55 w 2004 r. do 1114 w 2018 r., osiągając tempo wzrostu na poziomie 35 proc. We wszystkich województwach w 2018 odnotowano zwiększenie liczby podmiotów zajmujących się przygotowaniem, przy czym najwięcej przetwórnictwa ekologicznego było w województwach: mazowieckim (286), wielkopolskim (132) oraz lubelskim (99). Łączna liczba przetwórnictwa z wymienionych województw stanowiła 46,4 proc. ogólnej liczby przetwórnictwa ekologicznego w Polsce.

Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że liczba przetwórnictwa ekologicznego w Polsce jest bardzo niska w porównaniu do liczby przetwórnictwa ekologicznego w krajach Europy Zachodniej np. w Niemczech ich liczba wynosi 9183, we Francji – 8957, we Włoszech – 5873, w Wielkiej Brytanii – 2052 oraz w Holandii – 1035.

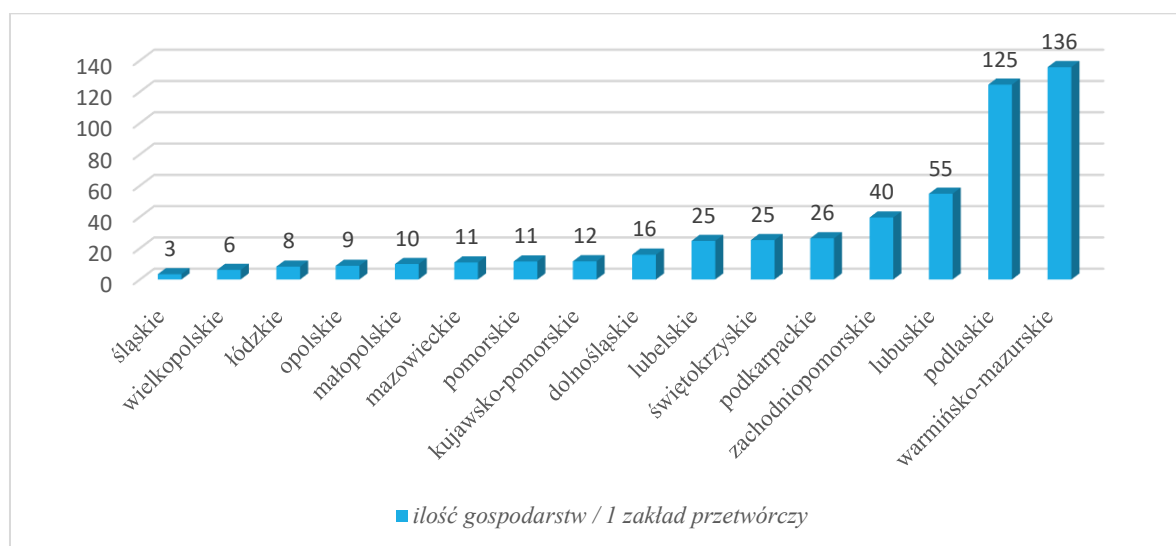
Jednak krajowy rynek żywności ekologicznej, w porównaniu z rynkiem zachodnioeuropejskim, dopiero się rozwija. Mimo, że dotychczas ekożywność i ekonapoje odgrywały na polskim rynku niewielką, wręcz marginalną rolę, zarówno dystrybutorzy, jak i producenci są pewni dużego potencjału rozwojowego tego segmentu rynku.

Dla porównania, te udziały w innych krajach europejskich są znacznie większe, np. w Niemczech 4 proc., w Danii – 7 proc. Warto dodać, że działalność większości zakładów ekologicznych przetwórczych w Polsce jest nakierowana na eksport.

Tabela 4: Liczba producentów ekologicznych, wg stanu na 31 grudnia 2018 r. w Polsce, w podziale na województwa i w podziale na kategorie prowadzonej działalności

Województwo	Producenci ekologiczni prowadzący działalność w zakresie:						
	przygotowania	wprowadzania na rynek produktów ekologicznych importowanych z państw trzecich	wprowadzania na rynek produktów ekologicznych (z wyłączeniem importowanych z państw trzecich)	dostaw kwalifikowanego materiału siewnego i wegetatywnego materiału rozmnożeniowego	pszczelarstwa	zbioru ze stanu naturalnego	akwakultury i/lub wodorostów morskich
dolnośląskie	45	13	48	12	3	1	0
kujawsko-pomorskie	34	4	26	6	0	0	0
lubelskie	79	19	84	15	0	10	0
lubuskie	16	1	12	3	1	0	0
łódzkie	60	15	58	6	1	1	1
małopolskie	78	16	74	7	2	4	1
mazowieckie	210	68	271	15	3	2	2
opolskie	7	2	8	4	0	0	0
podkarpackie	43	6	42	5	6	3	0
podlaskie	24	6	27	0	2	4	0
pomorskie	47	11	44	13	2	4	0
śląskie	44	9	49	0	0	0	0
świętokrzyskie	27	11	25	2	1	0	2
warmińsko-mazurskie	25	1	18	30	0	1	0
wielkopolskie	119	21	117	15	0	6	1
zachodniopomorskie	52	5	30	48	6	5	0
Polska	910	208	933	181	27	41	7

Rysunek 5. Ilość gospodarstw ekologicznych na 1 zakład przetwórczy w 2018 roku

Stan rozwoju rolnictwa ekologicznego w świętokrzyskiem

W województwie świętokrzyskim ilość gospodarstw ekologicznych stale spada. Podobnie jak w kraju z produkcji wypadają gospodarstwa ukierunkowane tylko na uzyskanie dopłat do rolnictwa ekologicznego. W okresie ostatnich trzech lat ubyło blisko 21,8% gospodarstw ekologicznych, a w porównaniu do roku 2013 (rok, w którym zanotowano największą liczbę gospodarstw ekologicznych w Polsce i w województwie świętokrzyskim- 1207 gospodarstw) spadek ten sięga blisko 44 %.

Tabela 5. Ilość gospodarstw ekologicznych w województwie świętokrzyskim w latach 2015-2018 wg. powiatów.

Lp.	Powiat	Ilość gospodarstw w 2015 roku (szt.)			Ilość gospodarstw w 2018 roku (szt.)			% udział ilości gospodarstw ekologicznych =100	Dynamika wzrostu ilości gospodarstw ekologicznych w % (2015 =100)
		w okresie konwersji	po okresie konwersji	razem gospodarstw ekologicznych	w okresie konwersji	po okresie konwersji	razem gospodarstw ekologicznych		
1	buski	2	86	88	14	58	72	10,7	81,8
2	jędrzejowski	2	32	34	13	22	35	5,2	102,9
3	kazimierski	0	8	8	2	11	13	1,9	162,5
4	kielecki	8	83	91	8	69	77	11,4	84,6
5	konecki	2	85	87	5	40	45	6,7	51,7
6	opatowski	5	74	79	6	66	72	10,7	91,1
7	ostrowiecki	2	43	45	4	31	35	5,2	77,8
8	pińczowski	2	133	135	7	84	91	13,5	67,4
9	sandomierski	3	32	35	19	21	40	5,9	114,3
10	skarżyski	1	10	11	2	7	9	1,3	81,8
11	starachowicki	5	62	67	10	58	68	10,1	101,5
12	staszowski	10	103	113	11	64	75	11,1	66,4
13	włoszczowski	4	56	60	4	40	44	6,5	73,3
14	Razem	46	807	853	105	571	676	100	79,2

Najwięcej gospodarstw ekologicznych ubyło w powiecie koneckim (ponad 48%), włoszczowskim (36,7%), pińczowskim (32,6%) i ostrowieckim (ponad 22 %).

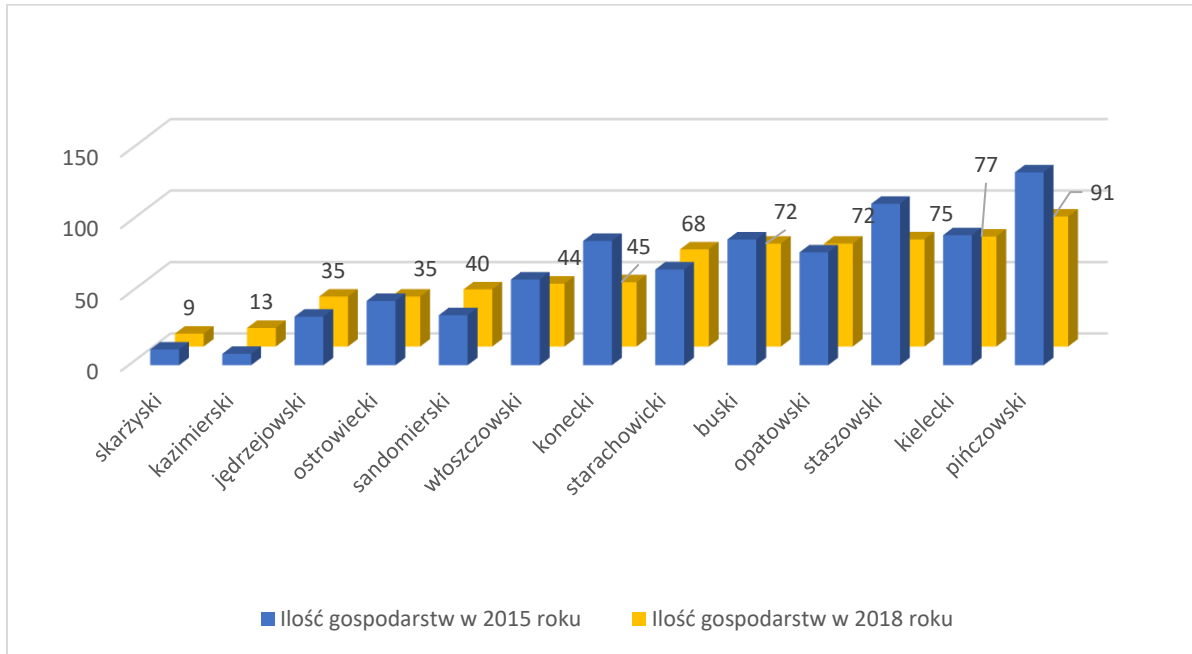
W porównaniu do roku 2015 wzrosła ilość gospodarstw w powiecie kazimierskim sandomierskim , starachowickim i jędrzejowskim.

W 2017 roku blisko 68 % gospodarstw ekologicznych w województwie funkcjonowało w powiatach: pińczowskim (91), kieleckim (77), staszowskim (75) oraz opatowskim i buskim (po 72).

W powiatach kazimierskim (najlepsze warunki do rozwoju produkcji rolniczej w województwie) i skarżyskim (najgorsze warunki do rozwoju produkcji rolniczej w województwie) funkcjonowało odpowiednio: 13 i 8 gospodarstw ekologicznych.

Wiele gospodarstw, które w ostatnim okresie przystąpiły do systemu rolnictwa ekologicznego prowadzi produkcję ekologiczną na niewielkiej części swojego gospodarstwa.

Rysunek.6. Ilość gospodarstw ekologicznych w województwie świętokrzyskim w latach 2015-2018 wg. powiatów

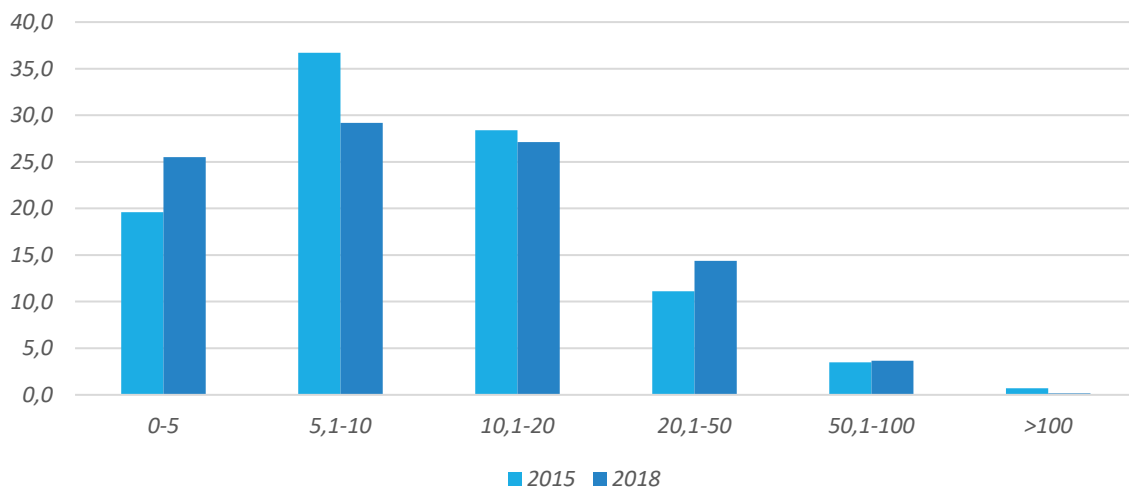

W 2018 roku 15 gospodarstw ekologicznych nie certyfikowało żadnego produktu ekologicznego, 18 gospodarstw ekologicznych prowadziło produkcję ekologiczną na powierzchni do 1 ha UR.

Średnia powierzchnia gospodarstwa ekologicznego w województwie świętokrzyskim w 2018 roku wynosiła 13,5 ha UR (w Polsce 22,2). Przeciętne gospodarstwo ekologiczne było ponad dwa razy większe od średniego gospodarstwa rolniczego w województwie.

W strukturze gospodarstw przeważają gospodarstwa do 20 ha UR (ponad 81 %) w tym gospodarstwa do 10 ha, blisko 54 %.

Rysunek 7. Struktura gospodarstw ekologicznych wg powierzchni UR w świętokrzyskim w 2018 roku

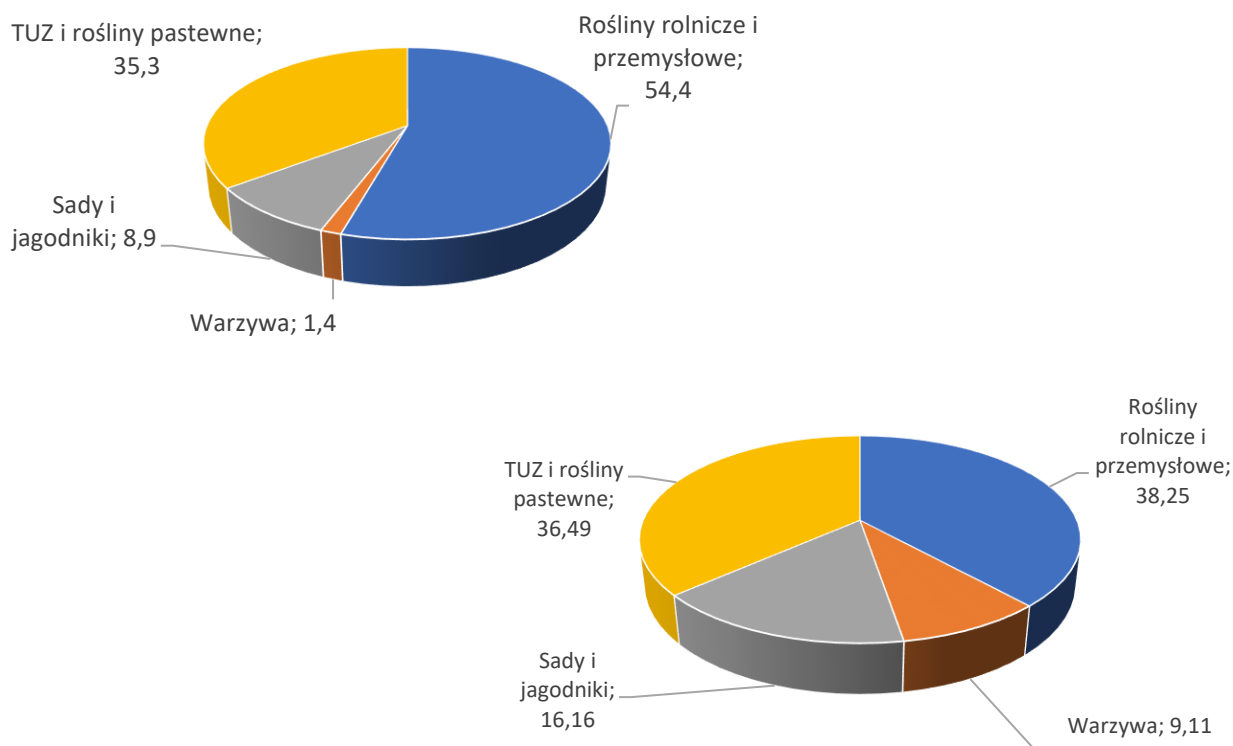

W roku 2018 w świętokrzyskiem uprawy ekologiczne prowadzono na powierzchni 9087 ha.

Tabela 6 Powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w województwie świętokrzyskim w 2018 roku (wg GIJHARS)

Lp.	Wyszczególnienie	Produkcja w okresie konwersji [hektary]	Produkcja po zakończeniu okresu konwersji [hektary]	Razem produkcja na powierzchni UR [hektary]	Struktura produkcji ekologicznej w % (całkowita powierzchnia upraw ekologicznych w województwie =100
1	Rośliny rolnicze i przemysłowe	641,71	2833,86	3475,57	38,25
2	Warzywa	87,74	739,74	827,48	9,11
3	Sady i jagodniki	224,55	1243,52	1468,07	16,16
4	TUZ i rośliny pastewne	515,03	2800,95	3315,98	36,49
5	Razem	1469,03	7618,06	9087,10	100,00
6	Polska	121111,60	363564,55	484676,15	x
	% udział województwa świętokrzyskiego w produkcji Polski	1,21	2,10	1,87	

Rysunek 8. Powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w województwie świętokrzyskim w latach 2015- 2018 roku (wg GIJHARS)

W ciągu trzech lat nastąpiły korzystne zmiany w strukturze upraw ekologicznych. Warzywa i owoce ekologiczne (najbardziej poszukiwane ekologiczne produkty surowe i przetworzone)

produkowano na powierzchni 2295 hektarów tj. ponad 25 % UR ekologicznych (wzrost o10,3 % w 2015 roku). W dalszym ciągu wysoki jest udział w strukturze upraw TUZ i roślin pastewnych

Najwięcej gospodarstw ekologicznych towarowych jest w powiatach: pińczowskim, staszowskim, opatowskim, kieleckim i starachowickim. Świętokrzyskie należy do czołowych producentów warzyw i owoców ekologicznych: marchwi, cebuli, czosnku, dyni ogórków i buraczka ćwikłowego, jarmużu oraz porzeczki

Produkcje zwierzęca prowadziło w 2018 roku 208 gospodarstw w tym 135 utrzymywało zwierzęta z grupy: bydło, trzoda chlewna, konie, kozy, owce, jelenie, daniela, króliki . Nieliczne gospodarstwa sprzedają ekologiczne zwierzęta i produkty zwierzęce. W 2018 roku wzrosła ilość królików, danieli, tuczników i pozostałych świń, kur nieśnych, oraz gęsi utrzymywanych w gospodarstwach ekologicznych . Wzrosła produkcja jaj kurzych mleka krowiego, mleka koziego.

Tabela 7 Produkcja ekologiczna zwierząt i produktów zwierzęcych w województwie świętokrzyskim w 2018 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka	Produkcja ekologiczna w 2015 roku	Produkcja ekologiczna w 2018 roku	Dynamika % 2015=100
1	Bydło utrzymywane na mięso	sztuki fizyczne	0	359	
2	Krowy utrzymywane na mleko	sztuki fizyczne	533	516	97
3	Pozostałe bydło	sztuki fizyczne	697	346	50
4	Tuczniki	sztuki fizyczne	373	566	152
5	Maciory	sztuki fizyczne	755	67	9
6	Pozostałe świnię	sztuki fizyczne	108	176	163
7	Owce maciorki	sztuki fizyczne	490	355	72
8	Pozostałe (owce)	sztuki fizyczne	480	355	74
9	Kozy matki	sztuki fizyczne	767	126	16
10	Pozostałe kozy	sztuki fizyczne	68	81	119
11	Broilery kurze	sztuki fizyczne	34	13	38
12	Kury użytkowanie nieśne	sztuki fizyczne	13487	20934	155
13	Kaczki	sztuki fizyczne		1297	
14	Indyki	sztuki fizyczne	1572	45	3
15	Gęsi	sztuki fizyczne	107	158	148
16	Strusie	sztuki fizyczne	33	0	0
17	Koniowate	sztuki fizyczne	106	4	4
18	Króliki samice do rozplodu	sztuki fizyczne	5	10	200
19	Króliki pozostałe	sztuki fizyczne	37	339	916
20	Pszczoly	liczba pni	354		0
21	Jeleń szlachetny	sztuki fizyczne	40	5	13
22	Daniel	sztuki fizyczne	23	50	217
23	Mleko krowie	hektolitry	9759	12754	131
24	Mleko kozie	hektolitry	136,6	220	161
25	Jaja ogółem	sztuki	2317660	4774050	206
26	Jaja do konsumpcji	sztuki	2311660	2752050	119

Wiele gospodarstw ekologicznych utrzymujących bydło, drób, w tym kury na jaja, oraz inne gatunki zwierząt a nie zgłasza tej produkcji do certyfikacji gdyż ma grupy stałych odbiorców,

którzy kupują jaja, drób i mięso ze względu na wysoką jakość produktów. Z produktów zwierzęcych jako certyfikowane oferowano tylko mleko krowie i kozie oraz jaja kurze

W województwie świętokrzyskim aktualnie działalność w zakresie przetwórstwa produktów ekologicznych prowadzi 27 producentów, to jest o 8 więcej niż w roku 2015.

W trzech powiatach: kieleckim, sandomierskim i pińczowskim działa 2/3 świętokrzyskich przetwórci owoców i warzyw ekologicznych.

W czterech powiatach: staszowskim, skarżyskim, starachowickim i kazimierskim nie ma przetwórci ekologicznych.

Tabela 5. Wykaz producentów ekologicznych prowadzących działalność w zakresie przygotowania w świętokrzyskiem - 2018 r.

Powiat	Producenci ekologiczni działalność w zakresie przygotowania	Lp.	Powiat	Producenci ekologiczni działalność w zakresie przygotowania
buski	1	8	pińczowski	6
jędrzejowski	2	9	sandomierski	4
kazimierski	0	10	skarżyski	0
kielecki	8	11	starachowicki	0
konecki	1	12	staszowski	0
opatowski	2	13	włoszczowski	1
ostrowiecki	2		x	x
			Razem świętokrzyskie	27
			Razem Polska	910
			% udziału (Polska =100)	2,97

W świętokrzyskiem produkty ekologiczne skupują firmy z ościennych województw: lubelskiego, łódzkiego i podkarpackiego .

Tabela Wykaz producentów ekologicznych prowadzących działalność w zakresie przygotowania w świętokrzyskiem - 2018 r.

Lp.	Nazwisko/Nazwa Firmy	Kod pocztowy	Pocztowa miejscowość, ulica, nr domu/numer lokalu	Branża								
				Pozostałe przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw	Produkcja pieczywa; produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek;	Wytwarzanie gotowych posiłków i dań;	Pakowanie (z wyłączeniem jaj), etyketowanie, konfekcjonowanie, znakowanie itp. (przygotowanie z wyłączeniem przetwarzania)	Produkcja pozostałych artykułów spożywczych, gdzie indziej nie sklasyfikowana	Produkcja pieczywa; produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek	Produkcja soków z owoców i warzyw;	Przygotowanie - artykuły rolno-spożywcze	Razem
12	Zakład Przetwórstwa Owoców i Warzyw "Magda" Ilona Ociepa	26-260	Falków, ul Falkowska 4								x	1
13	P.P.H.U. Bojek Roman i Czesława	27-580	Sadowie 3	x							x	2
14	Jacentowska Piwniczka Anna Bojek	27-580	Sadowie 3								x	1
15	Farma Świętokrzyska Łukasz Gębka	27-440	Ćmielów 8	x	x	x	x					4
16	Farma Świętokrzyska Sp. z o.o.	27-440	Ćmielów8								x	1
17	Agropole Władysław Podraza	28-425	Złota 107	x								1
18	Społem Piekarnia s.c. Anna Kisiela, Ryszard Liberek	28-400	Pińczów, ul. Batalionów Chłopskich 56						x			1
19	"Natur-Vit" Marek Płachta	28-400	Pińczów 9					x				1
20	NATUR-VIT SPÓŁKA Z o.o.	28-400	Pińczów 37					x				1
21	NATURA WITA Spółka z o.o.	28-400	Pińczów 9					x				1
22	Gomar Pińczów Sp. z o.o. S.K.A.	28-400	Pińczów, ul. Przemysłowa 6								x	1
23	T.B. Fruit Polska Sp. z o.o. S.K.A.	27-620	Dwikozy, ul. Sandomierska 109	x								1
24	ZAKŁAD PRZETWÓRSTWA OWOCÓW SAMBOR SP. Z O. O.	27-650	Samborzec 55	x								1
25	ZPH "KILIAN: Jan Kiliański	27-620	Dwikozy 41A						x			1
26	PPHU JABTAR JACEK WARZYBOK I MICHAŁ WARZYBOK SPÓŁKA JAWNA	27-670	Łoniów 65								x	1
27	Dawid Piechota Sad Danków	29-100	Włoszczowa 54	x								1
Razem				13	1	1	1	4	2	1	9	27

Konkurs na najlepsze gospodarstwo ekologiczne laureaci z województwa świętokrzyskiego

*Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie **Oddział w Radomiu** we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi było organizatorem już XII edycji konkursu na najlepsze gospodarstwo ekologiczne.*

Konkurs ma na celu identyfikację i szerzenie dobrych praktyk w zakresie rolnictwa ekologicznego, wdrażanie takich rozwiązań w innych gospodarstwach rolnych oraz rozpowszechnianie wiedzy z zakresu rolnictwa ekologicznego.

Laureatami konkursu z województwa świętokrzyskiego w latach 2015-2019 zostali:

2019

W Kategorii: „Ekologiczne gospodarstwo towarowe”

*Wyróżnienie otrzymali: **Gabriela i Krzysztof Król**, powiat skarżyski*

2018

W kategorii: „Ekologia – środowisko”:

*II miejsce otrzymali: **Bożena i Marek Bomba**, powiat włoszczowski*

W Kategorii: „Ekologiczne gospodarstwo towarowe”

*I miejsce otrzymał: **Łukasz Gębka**, powiat ostrowiecki*

2017

W kategorii: „Ekologia – środowisko”:

*Wyróżnienie otrzymali **Elżbieta i Bogdan Chara** – powiat staszowski*

*Wyróżnienie otrzymała **Agata Piechota**, powiat włoszczowski*

2016

W Kategorii: „Ekologiczne gospodarstwo towarowe”

*Wyróżnienie otrzymali: **Agnieszka Kobryń- Pietrasiewicz i Jacek Pietrasiewicz**, powiat pińczowski*